

IV. évf.

5. szám.

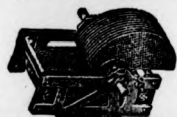
rádió és villamosság

Zseblámpa és kisizzók
MÜLLER LÁSZLÓ
akkumulátor és elektrotechn. vállalata
Budapest, VI. Liszt Ferenc-tér 6. sz.

Ha a szakma

újdon-
ságai legol-
csóbb

áraitól tájékozva akar lenni, úgy

Barta és Társával
(VI. Podmaniczky-utca 39.)
kell dolgoznia.
Árjegyzék díjtalan.

Dénes Testvérek Rt.

elektrotechnikai és fémárugyár

VI., Teréz-körút 26. Tel.: 13-5-26 és 13-5-28

DEUTSCHE GRAMOPHON A. G.

vezérképviselete

Szerelési anyagok, rádióalkatrészek, gramofonok,
gramofonlemezek, csillárok a legolcsóbb napi árban

rádió alkatrészek
árban, minőségben
vezetnek - - - -

Standard

Óriás-Adóhoz

Standard Radiót

**Standard
Super 34**

a tökéletes super-
szelektív Európavevő

**Standard
RX**

a legolcsóbb nagytel-
jesítményű rádió

**Standard
Rejectostat**

zavarelhárító
antenna berendezés

**Standard
bakelitházás csengő**

valamint különleges
kiv. faházás csengők

NYÁRON

a helyszíni közvetítések

sorozata, mint Budapestről az angol-magyar válogatott, Nápolyból a magyar-egyiptomi Bo.ogná'ól a magyar-osztrák világbajnoki mérkőzések, hangverseny a Zeppelinről, bécsi helyszíni riportok, a tornász világbajnokság versenyszámai Budapestről stb., stb. tömegérdeklődést vált ki és fokozott mértékben viszi köz-
tudatba, hogy a

rádió nyáron még fontosabb
mint más időszakban.

Készülékeink

minden igénynek megfelelő választékot nyújtanak.

Önön mulik

tehát, hogy rádiókészülékeink eladásával nyáron milyen forgalmat tud elérni.

ORION-RADIO

RÁDIÓ ÉS VILLAMOSSÁG

A RÁDIÓ-VILLAMOSSÁGI KERESKEDŐK ÉS KISIPAROSOK ORSZÁGOS EGYESÜLETE HIVATALOS LAPJA
MEGJELENIK MINDEN HÓ 10-ÉN.

Az Egyesület tagjai díjmentesen kapják

Előfizetési díj egy évre: Pengő 4.—
Külföldre ..... Dollár 1.—

Hirdetési tarifa:

59 ^m/_m széles ^m/_m soronként ... ar. P —25
Ujdonság beiktatás darabonként ar. P 5.—

FŐSZERKESZTŐ:
KAFFKA KÁROLY

SZERKESZTI:
BIRÓ KÁROLY

Csekkszámla a
Budapesti Iparbank r.-t.-nál IV. Eskü-tér 8
Szerkesztőség:
Budapest, V., Lipót-körút 1.
TELEFON 226—40.

Áramszolgáltatók és villanszerelők

Irta: Rátkai Tivadar

Rátkai Tivadar e cikkben, melyet február hó 12-ikén küldött be hozzánk, felveti mind-azokat a problémákat, melyeket a harmonikus együttműködés lehetősége céljából feltétlenül és sürgősen meg kell oldani. Néhány itt felvetett megoldási módnak a gyakorlati életben átültetéséről hihetőleg rövidesen lesz alkalmunk megemlékezni.

B. K.

Mindenkor, de különösen a mai gazdaságilag igen nehéz időkben a villamos-áramszolgáltatóknak és a villanszerelőknek terv- és észszerű együttműködése igen fontos és ezt elősegíteni mindkét félnek léte-ke.

Gazdaságilag rossz idők különös rendszabályokat, főleg intenzív propagandát követelnek. Hogy a propaganda eredményeinek tartóssága csakis az áramszolgáltatók és villanszerelők kölcsönös bizalom alapuló és komoly, tervszerű együttműködésével érhető el, ahhoz kétség sem fér és ezt a tényt többé-kevésbé mindkét részről el is ismerték.

De — és fejezetésünknek célja ennek megvalósítása — a józan belátás és ennek a nehéz kérdésnek maradéknélküli következtetéséig elmenő megoldásához, vagyis az áramszolgáltató vállalatoknak a villanszerelőmesterekkel, illetve vállalkozókkal való igazán bizalomteli együttműködéséhez hosszú és fáradságos út vezet. Az áramszolgáltatókra hárul a nehezebb pénzügyi rész, valamint a propagandára oktatás helyes megoldásának kérdése.

Gondolkozunk csak, hogy min is mulik az, hogy a feltételezett kölcsönös bizalom máig, sajnos, még mindig hiányzik? Az áramszolgáltatók — talán nem is egészen jogosulatla-

nul — panaszkodnak, hogy a villanszerelő cégek semmiféle propagandát nem fejtenek ki. Másrészt a villanszerelő cégek panasza sem jogtalan abban a tekintetben, hogy az áramszolgáltatók, tehát szerintünk az érdekeltebb fél nem vonja be őket egy intenzívebb propaganda kifejlesztésének lehetőségébe.

Ha az ember a két párt között áll és hivatásánál fogva mindkettőnek a panaszait állandóan hallja, úgy tárgyilagosan meg kell állapítania, hogy az ellentétek a legtöbb esetben képzelték, hogy a két érdekelt fél — mint az életben oly gyakran — ismét félreérti egymást, mert az egyik esetben a hiba az egyik, a másikban pedig a másik oldalon lelhető fel.

Nézzük csak meg, hogy mi a panasz egyfelől az áramszolgáltatók, másfelől pedig a villanszerelők, illetve vállalkozók részéről?

Kezdjük talán az áramszolgáltatóknál! Az áramszolgáltatóknak létfenntartó érdeke, hogy az áramellátási vonal súlyos tendenciájával szemben a világítási, erőátviteli és manapság főleg az áramfogyasztó készülékeknek hathatós terjesztését minden rendelkezésre álló eszközzel szorgalmazza. És ennél a kérdésnél az áramszolgáltató vállalatoknak az az érzésük, hogy ennek a célnak érdekében a villanszerelőknek őket erőteljesen támogatniuk

kellene. No és még egy panasz van az áramszolgáltatók részéről és pedig a villanszerelőknek a propagálási kérdésekben való tehetetlensége miatt. A kérdés most tehát az, valóban így van-e és ha igen, állapítsuk meg ennek a tehetetlenségnek az okát.

A legtöbb villanszerelő cég inkább kézműves, mint kereskedelmi alapon nyugvó vállalat és éppen ezért nagyon sok esetben jogos az áramszolgáltatók panasza. A villanszerelő a propagandára és az áramfogyasztónak személyes műszaki felvilágosítására nem fektet súlyt. Egész tevékenysége abban merül ki, hogy azt a kínálózó, pár lámpahelyes munkát, vagy kis épületnek a szerelését megkapja és ezt is a már köztudomásúan igen alacsony, keresetet alig biztosító áron. Ha ezt befejezte, úgy azzal, hogy szak- és korszerű, világítástechnikailag helyes világítótesteket, vagy egyéb — hiszen annyi lehetőség adódik — áramfogyasztó eszközök vételét a munkálatónak javasolja, sajnos, alig törődik, illetve, ha meg is kísérli a kínálást, úgy az első »nem« szóra már abba is hagyja.

Ha egy ilyen villanszerelőnek azt mondjuk, hogy jöjjön csak elő az üzleti pultja, vagy munkapadjára műgél és kísérelje meg áruját műszaki, használhatósági és propagálási felvilágosításnak többé-kevésbé találó sza-

KRATOCHWILL ALBERT
MÉRNÖK ÉS TÁRSAI
VI. Ó-UTCA 14. TELEFON: 170—35.

NORRIS

GYÁRTMÁNYOK: rádió és elektromos cikkek. Fém- és trolitan és pollopas tömegcikkek.

vaival ajánlani a fogyasztónak, ugyerre azt válaszolja, hogy «ez nem fekszik nekem, ehhez idegek kelleneek». Hát persze, hogy ez idegek, illetve türelem dolga. De tessék ezt megtanulni, mert ez hasznos hajt, megéltést biztosít. És higgyék el, hogy az akvizíció nem is olyan nehéz munka!

Természetesen má már van sok, főleg nyílt üzlettel rendelkező villanyszerelő, aki felismerte már az akvizíciós munka fontosságát és tudja, hogy ma csak személyes érintkezéssel, műszaki felkészültséggel lehet üzleteket kötni.

No és nemcsak azért kell felkeresni a fogyasztót, mert a gazdasági viszonyok rosszak, hanem azért, mert egy villamos főző-, fűtő-, sütő- stb. cikket nem lehet a pult mögül eladni; hiszen a fogyasztó a legfőbb szór nem is ismeri egyik vagy másik cikknek az ő saját szempontjából való kényelmét, háztartás-gazdászati előnyeit.

A műszaki érvek felsorakoztatásával, a használhatóság helyes megvilágításával, a szakember felvilágosításával a fogyasztóban véltetkedvet kelt és ez vezet — igaz, hogy gyakran csak később — a vétel elhatározására.

Az elmondottakból tehát azt a következtetést vonhatjuk le, hogy a villanyszerelők nagy része éppen a propaganda-munkában jut zátonyra. Különösen a kis villanyszerelő, mert a követelményeknek, melyeket a propaganda körül az áramszolgáltatók talán joggal megkövetelnek, egyszerűen nem tud megfelelni. A villanyszerelőnek, aki mindenekelőtt iparos, «kézműves», a technikai ügyességén kívül sokoldalú kereskedelmi és propaganda feladatot kellene végezni, mely fogalmak tőle ma még, sajnos, egy kicsit távol esnek. Ha tehát az áramszolgáltatók súlyt helyeznek a propagálást illető együttműködésre, úgy feltétlenül állítsanak fel propaganda osztályt, mely hivatva lenne a körzetéhez tartozó villanyszerelőket úgy műszaki, mint kereskedelmi téren a tennivalókra alaposan megtanítani. Hiszen ilyen «munkaközösségre» a német birodalomban már van példa és ott az áramszolgáltatók már évek óta a villanyszerelőkkel karöltve propagandakurzusokat tartanak. E kurzusok nagyon kielégítő eredménnyel jártak annak révén, hogy ezeken a kurzusokon a villanyszerelőknél tervszerű műszaki és üzleti oktatást nyújtottak. Tudomásunkkal eddig 1000 ilyen kurzuson 30.000 villanyszerelő vett részt és látta hasznát ennek. Természetesen nagyon fontos és a cél érdekében helyénvaló lenne, hogy a villanyszerelő cégek a helyes tarifapolitikáról mesze-

szemenőn kitanítassanak.

Az áramszolgáltatók egyéb jogos panaszaival a villanyszerelőkről kereskedelmi, sőt sok esetben műszaki területet érintenek. A villamosság ugyanis az utóbbi években, mint azt jól tudjuk, rohamosan fejlődött, mint p. o. a villamos főzés-sütés és melegvíztartó területén. De meg a világítás-technika terén is. A fejlődés tempója olyan gyors volt, hogy a villanyszerelő, akinek bizony más gondja is volt, ezzel a fejlődéssel nem tudott lépést tartani. Viszont az áramszolgáltatók sem vettek maguknak annyi fáradságot, hogy őket ebben az irányban kioktatták volna és így megesett az is, hogy egy fogyasztó, aki félig-meddig tisztában volt a villamos főzés előnyeivel, a villanyszerelőhöz fordulva, az neki hamis műszaki, illetve üzemi-technikai felvilágosítást adott. A villanyszerelő cégnek viszont ebben az esetben mentőszóval vizsgáljon, hogy nem volt tisztában az áramszolgáltató tarifapolitikájával.

A jó villanyszerelőnek tapasztalt technikusnak, jó és polgári szemmel dolgozó kereskedőnek, de legfőképpen ügyes eladónak kell lennie, mert csak így tud majd egy meglegedett törzsvédkörre szert tenni, amelyik azután benne az állandóan szivesen látott «műszaki háziorvos» látja.

A villanyszerelő példál igen sok esetben mincsenek tisztában az áramszolgáltatók szabályrendeleteivel, előírásaival s b., amire ők feltétlenül kioktatandók, mert hiszen csak mindezek tudatában lehetséges a helyes együttműködés. A villanyszerelőnek panasza az, hogy az áramszolgáltatók eladási és szerelési osztálya megkísérli ennek az üzletágának lukratívabbá tételét azzal, hogy majdnem beszerzési áron adnak el, mondván, hogy a haszon az árameladásban rejlik és így a villanyszerelő a «drága üzlet» hírébe kerül.

Nem lenne általában lehetséges kevésbé olcsó árakkal, mint inkább tárgyi propagandáerkekkel üzleteket szerelni? Nem volna lehetséges ennek a propaganda és a fogyasztót helyesen felvilágosító munkának hordozójává a villanyszerelő cégeket megtenni?

Ez szerintünk igenis megoldható lenne, ha minden áramszolgáltató körzetében az ipartestületekben megszerveznék a «villamos szakosztályt», amely szakosztály azután megalakítana a maga kebeléből egy szűkebb-körü, de minden joggal felruházott bizottságot, amelyik az áramszolgáltatókkal munkaközösségre lép.

A szorgalmas villanyszerelőnek és az áramszolgáltatók aktív, propaganda-

és eladással foglalkozó tagjainak minden propagandaeszköz rendelkezésére kell, hogy álljon. Ezért az áramszolgáltatóknak semleges kiállítási, bemutatási helyiséget kell rendelkezésre adniok, ahol minden villamos anyagot, fogyasztási eszközt természetben be lehessen mutatni és időközönként a fogyasztók részére bemutató előadásokat kell tartaniok.

Mint hogy a villanyszerelő kisiparosok, sajnos, nagy hányada nincs abban az anyagi helyzetben, hogy egyedül kifejtett propagandát anyagiakkal is tudjon fedezni, tegyen le az ugyne-

Ön nyáron is elad, javít, átalakít,

tehát nyáron is szüksége van utánpótlásra.

Rendeljen f a d o b o z t, rádióalkatrészt, hangszórót, tekercset cégemnél. Budapest II. külön műsorát az Ön veövi is hallani akarják. Ehhez tekercset stb. — és vevője eddigi hangszórójánál jobbat — nálam szerezhet be.

A **Rotand Rádió** új cikkek sorozatát készíti már most elő. A **Rotand Mikrofon** sikere után kb. 8 nap múlva már szállítható az új **Rotand Lux** sülyeszett **világító skála**, bal és jobb oldali használatra egyaránt alkalmas. Ára bakielt ablakkal nettó P 1.20; fémaablakkal netto P 1.10.

A **Rotand Normál, Univerzál, Speciál** és **Cirkulár** hullámhosszkapcsolók **utánozhatatlanul** a legjobbak! **Rotand Automata neongázás bakelit, vízmentes villámhárító** és zavarzsűrő.

Áraim jelentős részét újra leszállítottam.

Ha olcsó és jó árura van szüksége, gyors szállítás mellett, rendeljen cégemnél.

Rotter Loránd

ROTAND RÁDIO

Budapest, Rákóczi-ut 73.

P A L A B A

zseblámpa elem

anódtelep

hüvely

zsebizzó

V I L Á G M Á R K A

PALA ELEMGYÁR R.-T.
BUDAPEST, V. Váci-ut 66.

vezett »kézműves büszkeség«-ről, a mely azt mondja, hogy mindent egyedül, idegen segítség nélkül kell csinálnia.

Az áramszolgáltatók viszont tegyék lehetővé azoknak a villanyszerelőknél, akik hajlandók részletfizetési üzleteket kötni, hogy azt polgári haszon, illetve jutalék ellenében, minden veszteségtől mentesítve meg is tehessék.

Az áramszolgáltatók majdnem mindegyikének ma már van is jó részletfizetési rendszere, mely a villanyszerelőt a rizikó és gyakran a szállítási és csomagolási költségek alól is mentesíti. E rendszert a kisiparosság szívesen fogadja, mert hiszen így a saját tőkéjének befektetése nélkül is tud keresetre szert tenni, anélkül, hogy veszteségek érhetnék.

Itt a gyakorlati keresztülvitel lehet csak vitás, de nem megoldhatatlan kérdés. Fontos tényező még a jutalék magassága. A jutalék kérdésénél két szempontt veendő figyelembe. Az a villanyszerelő, aki ezt a fizetési rendszert úgy használja ki, hogy minden rizikó az áramszolgáltatóé, áramfogyasztó készülékeket eladás céljából saját maga nem vásárol, nem is tart raktáron és csak a fogyasztó, a vevő által aláírt megbízást továbbítja az áramszolgáltatónak, kisebb jutalékokkal is megelégedhetik, mert hiszen erre az üzletre pénzbeli tényleges kiadása nincsen és részére az ilyen üzlet egy aránylag kényelmes mellékület. Magát a készüléket már az áramszolgáltató szállítja le, szereli fel és küld ki p. o. egy villamos tűzhely gyakorlati kezelésében jártas és iskolázott valakit, aki a fogyasztót megantethi a gazdaságos kezelésre. De végezhetti külön megállapodás szerint ezt a szerelést stb. a villanyszerelő is, ha ebbe beletanult, természetesen külön díjazás mellett.

A másik szempont, ami szintén tekintetbe veendő, az ár kérdése. Itt arra gondolunk, hogy ha valamelyik villanyszerelő már túl van az átalakuláson és műszakilag, anyagilag teljes felkészültséggel a saját számlájára, vesztélyére is le tudná bonyolítani nagyobb fogyasztóeszközök eladását, akkor üzletének ennek az ágára eső költségei már nagyok és nem lehet többé kényelmes mellékkeresetről szó. Joggal számíthat tehát arra, hogy az áramszolgáltató támogatja. Evégből az eladási árban kellene megállapodni és itten az áramszolgáltatónak a gazdaságilag mégis csak gyengébb villanyszerelővel szemben megértést kell tanúsítania. Az elmondott esetre gondolva, kellene helyénvaló, belátásos megoldást találni.

A villanyszerelő továbbá kérheti annak a lehetőségét, hogy a fogyasztónak a készülékeket használatban is bemutatassa nagy áramköltség nélkül. Ebben az irányban néhány áramszolgáltatónál már meg van a készség a villanyszerelőket ebben az értelemben is, valamely módon támogatja.

Mindent összegezve, tessék leülni a tárgyalóasztalhoz, mert ez a legalkalmasabb talaj mindezen kérdéseknek

Panaszok a centrálék ellen

Ujpest

Az elmúlt hó utolsó napjaiban hatalmas plakátok jelentek meg Ujpest városa utcáin, melyeken a Phóbusz részben elektromos fagyasztókészüléket, másrészt installációt hirdetett havi 70—100 filléres részletárakon. Egyik ujpesti tagtársunk a plakátok megjelenése után néhány agilis kartársunkkal megbeszélve a teendőket, azonnal interveniált. A plakátok megjelenése után 48 órával már kész volt a megállapodás a helybeli ipartestület szerelő szakosztálya és a centrálé között. E megállapodás értelmében a centrálé vállalta, hogy oly rövid idő alatt, mint az technikailag lehetséges, plakátjait átragasztja egy szalaggal, melyben értesíti a közönséget arról, hogy úgy a fogyasztási cikkek, mint a szerelés a helybeli villanyszerelőknél és elektromos kereskedőknél azonos feltételek mellett megrendelhetők. Vállalta a centrálé, hogy a szerelő kartársak által akvirált installációkat finanszírozza és ezen kívül a saját emberei által akvirált munkának 30%-át kiosztja a helybeli iparosok között.

Az intervenció tehát teljes sikerrel járt. Ez a siker azonban csak látszólagos. Ugyanis az átragasztás úgy történt, hogy a már egy hete kifüggesztett plakát alá egy ugyanolyan színű és nyomású szalagot ragasztottak a megállapodás szerinti szöveggel, de a közönség nagy része, mely az első napokban már elolvasta a hirdetést (és a sok ezerszámra kiosztott röpcédulát, melynek szövegét már nem lehetett korrigálni), az egyáltalában fel nem tűnő toldalékot észre sem vette. Ennek ellensúlyozása céljából a nyílt üzlettel rendelkező kartársaink kirkataikban is elhelyezték a hirdetményt. Ennek volt is némi látszata, voltak érdeklődések. Csakhogy... amíg a centrálé főútvonalon fekvő üzlethelyiségeiben bármely csillárt meg lehetett vásárolni filléres részletre, addig a csillárokkal foglalkozó kartársainknak néhány nem kurrens típusú csillár részleteladását engedé-

az elintézésére, szabályozására. *Becsület, őszinte jóakaratot kell latba vetni, hogy mindkét — egymás munkájára utalt — fél megtalálhassa a maga számadását.*

Az áramszolgáltatók és a villanyszerelők dolgozzanak együtt. Ne kétes, egymást kijátszani akaró megállapodásokat kössenek, hanem keressék mindkét oldalon a valódi megoldást; egymás kölcsönös támogatását.

lyezték és még ebből sem adtak mintát vagy fényképet, hanem kizárólag csak árjegyzéket. Ennek következtében, mint azt több ottani kartársunk jelenti, egyetlenegy üzletet sem csináltak, míg a centrálé üzletéből tucatjával szállították el a vásárolt árut. Ebből az akcióból kifolyólag kartársaink, — kik a költözködésre való tekintettel májusra raktáraikat kiegészítették — nagy károkat szenvedtek, mivel sem saját árujukat nem tudták eladni, sem akcióban nem tudtak részülni.

*

Részletesen közöttük ujpesti kartársaink kálváriáját abban a reményben, hogy az elmondottakból tagtársaink alkalomadtán tanulságot meríthessenek.

Szeged.

E rovatban volt már alkalmunk olyan megállapodásokat is ismertetni, melyek egyáltalán nem adnak okot panaszra. Mégis „Panaszok a centrálék ellen” összefoglaló cím alatt foglalkozunk azokkal a kérdésekkel, amelyek az egyes áramszolgáltató vállalatok és a köztükbe tartozó villanyszerelők viszonyára vonatkoznak.

Szegeden ily irányu panaszra nincs semmi ok. A szegedi centrálé és a szegedi szerelők viszonya kifogástalan. A szerelők díjmentes agítátorai a „több áramfogyasztás“-nak és a centrálé a maga hatalmas tőkéjével támogatja a szerelőt munkájában.

Mindennemű áramfogyasztó cikk részleteladását hajlandó az áramszolgáltató — saját érdekében — finanszírozni. Ugyanígy finanszírozza a részletfizetésre történt installációt is.

Bakelitohm

az ideális rádióellenállás.

Alítható, tülterhelhető.

Kapható 3 w es 10 w terhelesre

Kratochwill Albert mérnök és Tsai
VI. Ó-utca 14. Telefon 170-35.

Néhány szó a távolbalatásról

Irta: **Lemberger Marcel** okl. mérnök

Az utóbbi időben mind gyakrabban hallható, különösen vidéken, hogy: várok a készülékvásárlással, mert távolbalatató készüléket akarok majd venni. Hogy a kereskedők ezen érdeklődőknek teljesen helytálló felvilágosításokat tudjanak adni, közöljük a következőket. (A szerk.)

A távolbalatás problémája olyan régi, mint a telefon. Kezdetül fogva az volt az álma minden technikusnak, de laikusnak is, hogy olyan szerkezetet találjon fel, amelynek segítségével, nemcsak hallhatják, de láthatják is a távbeszélőn át egymást a beszélő felek.

Még fokozottabban folyik ez a törekvés manapság a rádió korszakában.

És ma már nem fantáziá a távolbalatás, — nemcsak regényekben, de a valóságban is meg van. Azonban, hogy eddig el nem terjedt, illetve el nem terjedhetett, annak egyrészt adminisztrációs, másrészt anyagi nehézségei vannak és csak harmadszor következnek a technikai akadályok.

Az adminisztrációs akadályok a hullám elosztásban rejlenek.

Ezeket segíteni sajnos jelenleg nem lehet

és így a távolbalatás minősége igen korlátozott marad, ha csak nem megvünk egy külön erre a célra készített végző és adóval le az

egész rövid hullámok területébe. Ezek terjedése viszont igen korlátozott.

A második akadály, az anyagi talán a legnagyobb. A távolbalató berendezés legfőbb kelléke a szinkronizáló szerkezet vagy igen precíz és rendszerint komplikált szerkezet, vagy ha egyszerűsíteni akarjuk, akkor nem jól működik és a készülék nem ér semmit.

Precíz és komplikált szerkezetek sohasem olcsók, még akkor sem, ha nagy tömegben lehet őket gyártani. Nem olcsók a mechanikai szinkronizálók, de az elektromos szerkezetek sem, mert ez utóbbiaknál a szükséges órási cső drágítja meg a szerkezetet. Ma, ha több ezres szériát lehetne felkeltetni a távolbalatató gépekből, akkor is

csak a képrisszaidó szerkezet ára legalább 1000 pengő körül mozogna.

Ez pedig a nagymérvű elterjedést eleve megátalja. Már azért is, mert az elsőnek ismertett adminisztrációs akadályok miatt ezzel csak elmosódott képeket kapnánk.

A mi közönségünk technikai gondolkodása sajnos nem olyan fejlett, hogy az elmosódott képekben is fel tudja fogni a maga teljes egészében a távolbalatató, különösen a drótnélküli

távolbalatató óriási horderejét és azt, hogy a szerkezet nem olyan tökéletes még, mint pl. a mozi és ha eladnánk neki egy ilyen ezer pengős távolbalatatót, becsapásnak venné és aszerint cselekedne.

De térjünk át a harmadik akadályra, a technikaiakra. Ez, hogy úgy mondjuk, nem is akadály. Abban a pillanatban, ha az első két, de különösen az adminisztratív akadály megszűnik, akkor megszűnik a technikai korlátosság is és tökéletesnek mondható távlatásra számíthatunk.

Hogy ez miért van így, arra akkor kapunk teljes felvilágosítást, ha a távolbalatási rendszert jól magunk elé képzeljük.

Amint tudjuk, bármely feltaláló módszerével dolgozik is a távolbalatató gép, az csak a képfelbontás rendszerével működhet.

A képfelbontás rendszere az, hogy az átviendő képet csemetékre, pontokra bontják fel és ezeket a pontokat időben eltolva egymásután, mint

kiseb-nagyobb fényimpulzusoknak megfelelő áramingadozásokat (pl. fotocella közbeiktatásával) juttatjuk el a felvevő állomásra, ahol az áramingadozásokat ismét fényre alakítjuk át és látjuk egy kis ablakon keresztül, vagy vetítjük ki egy ernyőre. Ha a pontok átvitele lassan történik és maradandóan rögzítjük azokat, akkor képátvitel a neve, ha gyorsan és csak a másodperc tört részeire látjuk a képet egy ernyőn, akkor távolbalatásnak nevezzük.

A képátvitel csak a telegráfiban,

Radio fűtő és anód akkumulátorok
Auto világítási és indító
Telefon és táviró
Heilyhez kötött (stacioner) világítási és erős áramu akku-telepek
Árajánlattal szolgál:

Hoppecke Akkumulátorokat Előállítás Kft.

Gyár: VIII. Práter u. 67. Tel. 367-97.
Városi üzlet: VI. Hajos uca 43.
Telefon 160—39.

ENGEL KÁROLY

ELEKTROMOS SZERELÉSI ANYAGOK ÉS KÉSZÜLEKEK GYÁRA

Cégtulajdonosok: **csetenyi DR. HOLTSCHER PAL** gépészmérnök és **KOMJÁT ERNO**

SÜRGÖNYCIM:

BUDAPEST, VII.,

TELEFON:

„NORIS” BUDAPEST

VÖRÖSMARTY U. 16.

*4—37—37

Új üzleti lehetőség!

Csak

**EKA
ZZ**

Minden szerelő kartársnak ezt a munka-lehetőséget ki kell használnia!

A rádiózavarok megszüntetését a Magy. Kir. Kereskedelemügyi Miniszter rendeletileg kötelezővé tette!

Cégem mindenfajta zavart okozó berendezés zavarmentesítésére kapcsolási rajzokkal ellátott útmutató füzetet adott ki.

Ha nem kapta meg, kérje, mert kevés ily ügyes segítő társat talál.

zavarszűrő egységet használjon, mert azok a Magyar Elektrotechnikai Egyesület folyamatban lévő szabványelőírásainak mindenben megfelelnek!

a postánál terjedt el nagyobb mértékben, pl. kéziratoknak, meteorológiai térképek stb. átvitelében.

A távolbalatás jelenleg a maga primitívebb kivétel formájában Amerikában és Angliában van kissé elterjedve, de a cikk elején említett okok miatt a művelt nyugati közönség is panaszkodik a képek elmosódottsága miatt.

Németországban kidolgozták az utóbbi két évben egy olyan rendszert, mely segít a képek elmosódottságán és tisztá, éles képeket ad, de elterjedni azért nem tud, mert egyrészt csak a leadó közvetlen közelében, egy nagy városban belül használható, tehát ott, ahol tulajdonképpen nincs is szükség a távolbalatásra, másrészt a készülék borzasztó drága. A német módszernek előreláthatólag inkább a moziiparban lesz nagyobb jelentősége, ugyanis valamely fontosabb eseményt a helyszínen felvéve 10—12 másodpercnyi késséssel a megfelelő berendezéssel ellátott moziban le lehet vetíteni. Pl. egy sportmérkőzést láthatunk a moziban úgy akkor, mikor az a pályán tényleg folyóik.

A távolbalatató technikai fejlesztéséről részletesebben talán egy másik közleményben számolunk be. Itt még csak egy néhány szóban akarjuk az érdeklődő közönség felvilágosítását megkönyíteni.

A rádió és a távolbalatás között csak annyi a hasonlatosság, mint a bicikli és a motorkerékpár között. Mindkettőnek van kereke, kormányja, lámpája, de míg a kerékpár egy egyszerű és olcsó szerkezet, melynek kezeléséhez szakértelem nem igen kell, addig a motorozás hatósági engedélyhez, vizsgához, szakértelemhez van kötve, azaz egy meglehetősen komplikált szerkezet, mely drága is.

A rádió és a távolbalatónak is közös tulajdonsága az, hogy a térbe juttatott elektromos hullámokkal dolgozik, a hullámokat antennával vesszük fel és hangolt kőrökkel szelektáljuk ki és elektron-csővekkel erősítjük meg, de míg a hullámokból a rádiónál hang lesz, a távolbalatónál fény lesz. Könnyen belátható az is, hogy a fény és a hang nem jöhet ugyanazon a hullámhosszon egyszerre, tehát a távolbalatás céljaira egy teljesen külön berendezés, erősítő, képviszazadó stb. kell és

ha itt-ott képeken a távolbalatót rádióval kombinálva látjuk, akkor ez csak egy butor művészeti megoldás

és épügy nem érinti a technikai berendezést, mint a rádióval összeépített

gramofon, melynek, mint tudjuk, minden egyes alkatrésze meg van, melyek ugy a gramofonhoz, mint a rádióhoz külön-külön szükségesek.

Teljesen alaptalan tehát a nagyközönség féltelme attól, hogy a rádiók rövidesen távolbalatóval együttesen felszerelve kerülnek forgalomba.

A távolbalatató kérdése ma még alig nőtte ki a laboratóriumi kereteket és még igen sok idő fog elmúlni, míg különösen az adminisztratív akadályokat legyőzve, vagy megkerülve a

Utánzatokkal kereskedni veszélyes

A bpi kir. törvényszék elvi döntése.

Mind gyakrabban hallható a már szakmánkban ismert panasz, hogy egy ma forgalombahozott árucikket ugyszólván az összetévesztésig hasonlatosan, a megjelent cikk sikeres bevezetése után más iparosok stb. leutánozták és így az ilyen cikket először forgalombahozónak, aki végeredményben mint uttörő szerepel, érzékeny kárt okoznak.

Ezen tarthatatlan állapotot, melyet a szabadalmi és mintavédelmi törvények nem tudtak megakadályozni és mely tarthatatlan állapot ugyszólván feleslegessé tette új cikk piacra hozatalát, meg kellett szüntetni. Ismeretes, hogy igen gyakran kerülnek olyan rádióalkatrészek piacra, melyek formában lehetnek ugyan újak, de alapelgondolás tekintetében nem szabadalmazhatók. Ilyen alkatrészek forgalombahozói a költséges és hosszadalmas utánjárást igénylő mintavédelem beszerzését is igen gyakran elmulasztják. Már most csirájában fojtotta meg fentiek alapján a vállalkozási kedvet azon körülmény, hogy a ma piacra hozott cikket legrövidebb időn belül esetleg többen is leutánozzák, eltekintve attól, hogy az ilyen utánzatok kapcsán árromboló verseny indult meg az előállítók között, ami a kereskedelemnek csak árthatott.

Az év elején életbe lépett tisztességtelenverseny törvényt alkotói ezen áldatlan állapot megszüntetésére hozták akkor, amikor ezen törvény keretén belül helyet adtak annak a lehetőségnek, hogy az új cikkeket forgalombahozó a káros utánzatokkal szemben védelmet nyerhessen.

Érdekes példaképpen közölhetjük a következőket: Az egyik rádióalkatrészüzem által forgalombahozott hullám-váltót, mely a piacon gyors bevezetésnek örvendett már, láthatólag a vevőközönség igényeinek megfelelő formában és kivitelben került piacra, rövidesen igen hasonló kivitelben leutánozták.

tökéletes távolbalatató forgalomba kerülhet.

Az bizonyos, hogy bármilyen érdekes is a távolbalatás problémája, mégha az anyagi nehézségeket is legyőzik majd, sohasem lesz olyan egyszerű és olyan elterjedt, mint a rádió, mert a képek figyelése teljesen lekötö a szemléltöt, nem úgy mint a rádió, mely csupán csak a füle hat és a szabad mozgásban, esetleg könnyebb munka végzésében nem gátolja a hallgatöt.

A forgalombahozó cég nem ismerve az utánzat elkészítőjének nevét és címét, a kir. törvényszék előtt az egyik, ezen utánzat hullámváltót forgalombahozó nagykereskedöt ellen tisztességtelen verseny és utánzás vétsége címén pert tett folyamathá.

A bpesti Kir. törvényszék 1934/4. végzésében az Él. 49. §-ához képest esetröl-esetre kiszabandó pénzbírság térhével kötelezi panaszlottat arra,

KÜLÖNLEGES AJÁNLAT

vizsonteladók és tekercselöt részére!
0·06—1·2^m/_m-ig zománc szigetelésű AEG gyártm. huzal
0·05—0·5^m/_m-ig 1× selyem szigetelésű
0·1—0·5^m/_m-ig 2× " "
0·1—3^m/_m-ig 2× pamut " "
dynamo tekercselöt huzalok míg a készlet tart orsó vagy tekercsvételnél

a kartell bruttó árából 40% engedménnyel

Fejhallgatók és zsinórok lényegesen a piaci ár alatt, erős és gyenge áramu szerelési anyagokat a legolcsóbb ár mellett szállítók.

REICH MIKLÓS villamosság és rádió nagykereskedés. Budapest, VI. Vilmos császár-ut 45. (Nagymezöt-utca sarok.)

Tisztelettel értesítjük igen tisztelt vizsonteladóinkat, hogy gyártmányainkat a jövőben

„Eho“ helyett

„ESH“

márkajelzéssel hozzuk forgalomba.

EINHORN és Tsa

N. Szállás-n. 16. Telefon 482-51

„STILUS“

alkatrészek mindig megbízhatók

STILUS

rádióalkatrészgyárt, elektro-mechanikai üzem, LEHEL-U. 8.

Telefon: 90-1-31.

hogy a kérdéses hullámhosszkapcsoló terjesztését azonnal hagyja abba, helyet adván a kérelmező ideiglenes intézkedésének és zárlatának ezen végzésében. Megállapította a költségeket és terjedelmes *indokolásban* a következőket állapította meg:

Kérelmező és panaszolt is rádiókereskedő, tehát feltétlenül versenytársak.

Bizonyítást nyert, hogy a kérelmező által előállított hullámhosszkapcsolók nincsenek szabadalmazva, sem mintavédelve, viszont azokat kérelmező lényegesen előbb hozta forgalomba, mint a panaszolt nagykereskedő. Bizonyítást nyert, hogy a kérelmező által forgalombahozott kapcsoló a szakkörökben általánosan ismert és elterjedt volt és azt a kereskedők közül többen árjegyzékükben is szerepeltették. Ezen körülménnyel igazolva van az is, hogy a forgalombahozott kapcsoló intenzív (qualifikált) használati cikk.

A kir. törvényszék a felek hullámhosszkapcsolóinak összehasonlításánál megállapította többek között, hogy a kérelmező hullámhosszkapcsolójának a forgóteste bakelitlemezek összesajtolása útján van kiépítve, amihez rendkívül hasonlóan panaszolt által árusított hullámhosszkapcsoló forgóteste is. Hogy az egyiknél a lemezek körteaknak, míg a másiknál téglalap formájúak, az összetéveszhetőség szempontjából nem változtat a helyzeten átlagos szemlélet mellett.

Felsőrolja a törvényszék még a két hullámhosszkapcsoló külső rugóinak hasonlóságán kívül a rugók szegecselésének hasonlóságát és kitér még a legapróbb részletekre is.

A fentiekre tekintettel megállapította a kir. törvényszék azt, hogy a panaszolt által forgalomba hozott kapcsoló utánképzésnek tekintendő, mert az előbbinek jellegzetes külsejével állítottat elő és ezért a vásárlóközönség által összetéveszhető, sőt az összetévesztés lehetősége még szakemberek részéről is fennforoghat. Megállapította a kir. törvényszék, hogy az utánzati kapcsoló kis eltérései a lemásolt kapcsolótól, nem változtatnak az utánzat és összetévesztés tényén.

Megállapította egyszersmind azt is, hogy hullámhosszkapcsolót lehet más módon is előállítani, mint ahogy azt a panaszolt állította elő, tehát panaszoltnak nem volt szükség szerűsége a hasonló formában való előállítás.

Fentiek alapján megállapította a kir. törvényszék azt, hogy panaszolt nagykereskedő által árusított kapcsoló a kérelmező kapcsolójának utánzásából jött létre, mely cselekmény a

Tvt. 9. §. rendelkezésébe ütközik. A törvényszék álláspontja az volt, hogy a szaktereskedőknek ismerniük kell az árjegyzékekből is a kérelmező által forgalombahozott kapcsolót és tudniuk kell azt, hogy a panaszolt nagykereskedő olyan kapcsolót hozott forgalomba, mely kérelmező által forgalomba hozott kapcsoló utánképzése, az a cselekményük tehát, hogy az utóbbi kapcsolót esetleg forgalomban tartják, illetve árusítják, a Tvt. 1. §. rendelkezéseibe ütköző, tisztességtelen versenycselekmény.

Kérelmező ezek szerint, mint a saját márkájával, vagy anélkül előállított hullámhosszkapcsolók kizárólagos forgalombahozója, valamely versenytárs azon cselekményével szemben, hogy e hullámhosszkapcsoló utánképzésének tekinthető kapcsolót árusít, a Tvt. és 6800/1934. I. M. sz. rendelet értelmében vélelemben részesítendő.

A fentiek értelmében panaszolt mint szaktereskedő azzal a cselekményével, hogy a panaszos kapcsolójának ez utánképzési kapcsolóját árusította a Tvt. 1. (9. §.) rendelkezésébe ütköző cselekményt követett el. Mint hogy ezek szerint a tisztességtelen versenynye panaszolt terhére való fennforgása valószínűsítést nyert, a 6800/1934. I. M. sz. rendelet 4. §. rendelkezése értelmében a kir. törvényszék panaszoltat arra kötelezte, hogy az általa árusított kérdéses kapcsoló további árusítását azonnal hagyja abba.

Ezután még részletesen foglalkozik a kir. törvényszék a panaszolt nagykereskedő különböző védekezésével és azokat sorra elutasítja. Viszont kötelezi panaszos előállítót arra, hogy 14 napon belül anyagi károsodása érdekében a pert, panaszolt nagykereskedő ellen indítsa meg.

Mindezekből megállapítható, hogy végre alkalom adódott arra, hogy egy cikk első forgalomba hozója, eljárást indíthasson azok ellen, akik az általa először forgalomba hozott cikk külalakját és lényegét le-

utánozzák, valamint rendkívül szigorúsággal kezeli az ítélet az anyagilag és erkölcsileg ugyancsak felelős forgalombahozó kereskedő cégeket is, miután azok az árjegyzékekből tényleg megállapíthatták és tudniuk kellett, hogy utánképzett (utánzott) áru forgalomba hozásával foglalkozniok tilos.

Reméljük, hogy ezen közleményünkkel figyelmeztettük az előállítókat és forgalomba hozókat egyaránt azon helyes utra, melyet követniük kell és lehet. *Alkossunk, de ne utánazzunk!* Amnyi lehetőség kínálkozik egyegy gondolat keresztvitelekre, hogy felesleges más cikknek utánzásával jelentős felelősséget átvállalni, és magunkat egy várható súlyos eljárás következményeinek kiténni.

Norris állomáskála mindenkor, mindenhol.

Mert: uj állomásokat bármikor beiktathat, az állomásnevek átállíthatók, minden hullámsáv külön megvilágítható, fricciós meghajtásu, nincs holtjárát, minden n forgalomban lévő egyes és többes forgóhoz használható, minden készülékhez 2 csöves-től a legnagyobb alkalmas, vevőjének minden igényét kielégíti.

Kratochwill Albert mérnök és Tsai
VI. Ó-utca 14. Telefon 170-35.

Erzékeny 4 polusu hangszóró, detektoros vételhez is. 0,1, 0,2 mm. selyemhuzalok 10 dk-g-os faorsókon, 60% engedménnyel.

Olcso gramofónlemezek. Rádióalkatrészek és villamossági cikkek a legolcsóbb viszontel-dói árákon.

RÁDIÓBÖRZE

IV. Királyi Pál u. 20. Kálvin tér sarokház
Telefon 84-7-74 Telefon 84-7-74

Magyar Elektroművek

Budapest, VIII. Baross u. 86. Telefon 412-87

Gyárt: villamos főző és melegítő
készülékeket háztartási és
ipari célokra, porszívó-, padlófénye-
sítő- és mosógépeket, villamos tűz-
- - - helyeket, sütőket. - - -

Fényteljesítménymérés

— Az Ulbricht-féle gömbbel egyszerre mérhetjük az összes irányokban kisugárzott fényáramot —

Decembri számunkban a világítási iparban már néhány év óta használatos, de a szakkörökön kívül csak igen kis mértékben elterjedt fénymérési mértékegységekkel foglalkoztunk. Ezek a mértékegységek a *gyertyafény-lux-lumen* idővel olyan közönségesen ismert mértékegységek lesznek, mint a méter-kilogram-volt-wati stb. Ma a méretet — mondhatjuk — mindenki ismeri, az elektromos mértékegységeket az intelligensebb fogyasztó, míg a fénymérési egységeket — a gyertyafényt kivéve — csaknem kizárólag a szakkörök. Az elektromos mértékegységek megismerése az elektromos hálózat elterjedésével szoros kapcsolatban van. Előreláthatólag ugyanilyen szoros kapcsolat fejlődik ki a közel jövőben az izzólámpák elterjedése és a fényérés között. Előre látva a közönség irányvonalát érdeklődését, alkalmat adunk minden karitásunknak — akik eddig nem ismerték — arra, hogy az új mértékegységeket minden oldalról megismerhessék.

Tisztában vagyunk tehát a mértékegységekkel.

Gyertyafény egy meghatározott világitó testnek a fényereje. A nemzetközi gyertya például néhány erre a célra készült és pontosan bemért szén-szálas izzólámpa fényereje, melyeket Washingtonban, Londonban és Párisban őriznek. Ezeket a mértékegységül használt mintagyertyákat csak akkor és csak addig használják, amíg mérési célokat szolgáló új mintalámpákat összehasonlítanak, összehitelesítenek velük.

A *lux* a megvilágítás mértékegysége. Az egy gyertyafény által egy méter távolságban az összekötő vonalra merőlegesen álló lap megvilágítása.

A *lumen* a fényáram egysége. Az a fényáram, amelyet az egy gyertyafény egy m²-nyi — az összekötő vonalra merőlegesen álló — felület felé sugároz, mely tőle egy méternyi távolságban van és amelyet így egy lux-szal világít meg.

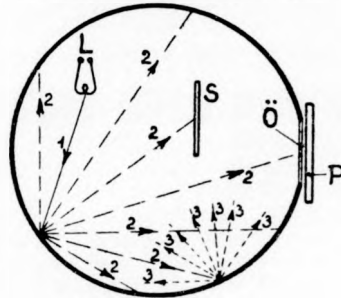
Az *összlumen*, vagyis az a fényáram, amely egy izzólámpából kiárad, az izzólámpa teljesítménye.

A vevő elsősorban az *összlumen*, a teljesítmény érdeklő, melynek megmérése látszólag nagy nehézségekbe ütközik.

Ha az izzólámpa teljesítményét akarjuk megmérni, akkor minden irányból meg kellene mérnünk a

fényerősségét és az így elvégzett számos mérés alapján kellene kiszámítanunk a lámpa teljesítményét lumenekben.

Ettől a sok időt igénybevevő és nagy körültekintést igénylő méréstől és számításól menti meg az izzólámpaipart az u. n. »Ulbricht«-féle gömb, mely az egész műveletsort — méréseket és számításokat — egyetlen műszerleolvasásra redukálja.

Az Ulbricht-féle gömb (1. ábra) fémből készült és belülről fehérre van festve, hogy a fény sugarakat visszaverje. Egyik falára egy foglalat van szerelve (L), van rajta egy nyílás (Ö), melyen keresztül helyezik be a foglalatba a megméréendő izzólámpát. Az ajtót egy tejüveglap (P) képezi, mely mögé egy fényelment helyeznek el és amelyhez csatolt rendkívül érzékeny műszerrel olvassák le a fény által kiváltott elektron áramerősséget, illetőleg, ha a skálabeosztást úgy képezik ki, — közvetlenül az izzólámpa teljesítményét internacionális lumenekben.

Hogyan lehetséges ez? Hogy ezt megérthessük, vegyük jól szemügyre ábránkat. Az izzólámpa nincs a gömb közepén, tehát nem világítja meg egyenlően mindenütt a gömb falát. De hiába tennők az izzólámpa izzószálát, amennyire csak lehetséges, a gömb középpontjába, hisz az izzólámpa nem sugározhat minden irányban egyformán, — ez csak akkor állhatna fenn, ha az izzószál egyetlen pont lenne.

Kísérjük csak figyelemmel egy az izzólámpából kiinduló fény sugar utját (1). Ez a sugár valahol a gömb falába ütközik. Mivel a gömb fala belül úgy van kiképezve, hogy a rá eső fényt szétszórja, — onnan minden irányban egyenletesen szórva verődik vissza — szórt vagy diffúz visszaverődés (a 2. sugarak). Mindegyik 2. számú egyszer visszavert sugár — ahol

a falba ütközik — ismét szétszóródik (3), így keletkeznek a kétszer diffúz visszavert, majd háromszor diffúz visszavert sugarak stb.

Az 1. számú direkt, a 2., 3-ik számú egyszer, kétszer stb. visszavert sugarak egyaránt hozzájárulnak az Ulbricht-féle gömb falának megvilágításához. Lényeges különbség van azonban a direkt (1) és a visszavert (2, 3 stb.) sugarak által létrehozott megvilágítás között. Ugyanis, míg a direkt sugarak által létrehozott megvilágítás a gömb minden pontján más és más, addig a visszavert sugarak által létrehozott megvilágítás mindenütt azonos, amit az elméleti számítások és az elvégzett ellenőrző mérések bizonyítanak.

Ha tehát arról gondoskodunk, hogy az Ulbricht-féle gömbnek ajtájára direkt fény ne essék (S ernyő az ábránkon), akkor műszerünk állása kizárólag a mérendő izzólámpa teljesítményével arányos áramot fog mutatni.

A mérés az Ulbricht-féle gömbbel a következő módon folyik le:

Elhelyeznek a gömbben egy Párisban, Londonban, vagy Washington-

Szinarany —

szinezüst kontakthelyekkel ellátott
Marpax-Variable
hullámkapcsoló most már komoly
erős áramu kikapcsolóval

kombinálva is kapható.

Marosi Pál U. Zoltán-u. 6.
Tel.: 147-72.

Viszonteladókink kívánságára

„EI-GÉ” állomásnévkálát

hozunk forgalomba fehér alapon
fekete írással.

Egyes készülékekhez már raktáron,
többi típusok 8—10 napon belül.
Mérsékelt árak: bruttó 2.—5.— P.

ELEKTROGÉP

VII., Sip-utca 6. Telefon: 404—14.

Megjelent

új kapcsolási **rajzfüzet** és
árjegyzékem.

Trafók áttekercselését vállaljuk.

LÁNG TIBOR VIII. Nepszínház-utca 21.
TELEFON 435—48.

Laboratorium és trafóüzem.

ban hitelesített teljesítményű izzólámpát, — leolvassák a műszerállást. Legyen például az ismert lámpa N_1 I. Lm és a műszerállás i_1 μ A; a megmértendő lámpa N_2 I. Lm és a műszerállás i_2 μ A., akkor

$$\frac{N_2}{N_1} = \frac{i_2}{i_1}, \text{ vagy } N_2 = i_2 \times \frac{N_1}{i_1}$$

mivel N_1 és i_1 nem függenek a mérendő lámpától, ha a műszer és a gömb nem változik, sem az N_1 , sem az i_1 nem változnak.

$$\frac{N_2}{i_2} = k$$

állandó szám. Így az izzólámpa teljesítményét megkapjuk, ha i_2 -t, a mikroampérek számát megszorozzuk k -val, tehát

Az 1934. évi Budapesti Nemzetközi Vásár

Területileg megnövekedve, az egyes fülkék stílusosabban kiképezve. Evről-évre szaporodnak azoknak a kiállítóknak a száma, akik gondot fordítanak a bemutatót áruv áttekinthető elrendezésére. Ez évben a Vásár külső megjelenésében imponálóbb volt minden eddiginél. Meg vagyunk győződve arról, hogy a külső forma kialakításában nagy része volt az elmúlt évben rendezett két rádiókiállításnak, melyek a kiállítások rendezésébe először vitték be az egyszerű és hatásos, modern vonalakat, a merész és mégis izlésesen összeválogatott erős színeket.

Sajnos azonban a Vásár vezetőségének és a kiállítók nagy részének felfogása a Vásár jelentőségéről nem volt méltó annak külső megjelenéséhez. Külsőleg — közel nyugateurópai, a kiállítók egy részének viselkedését nézve nem is balkáni, hanem kisázsiai. Nagyon csodálkoztunk, hogy a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara a kiállító kereskedők ilyenmódi viselkedését eltűrte. Ismeretes, hogy a Kamarára kibelében működő zsűri több ízben kimondotta, hogy a vevőket az utcáról behívni tisztességtelen verseny és a Budapesti Nemzetközi Vásáron — mely tudvaleg igen közel áll a Kamarához — lépten-nyomon találkoztunk a tisztességtelen versenynek ezzel a legcsúnyább fajtájával. Ebben a tekintetben főleg az egyes elemi-szer árusítók és borkosztók tünnek ki, de sajnos más szakmák képviselőinél is előfordultak ilyen bántó jelenetek. Ha a Vásár vezetősége nem lép fel erélyesen ez ellen a mindinkább elharapozó szokás ellen, úgy a komoly kiállítók kénytelenek lesznek a Vásárról elmaradni.

A rádió és elektromos szakma úgy elrendezésben, mint a kiállítók maga-

valy ami még egyszerűbb, a műszer-skála beosztásához egyenesen nem a μ A értéket, hanem annak k -szorosát a lámpa teljesítményét lumenekben írják fel.

Ezek alapján egy izzólámpa teljesítményének pontos megállapítása két műveletről áll: 1. a lámpa elhelyezése az Ulbricht-féle gömbben, 2. a műszer leolvasása.

Ez az egyszerű eljárás módot nyújt az izzólámpagyáraknak arra, hogy lámpáik teljesítményét nagy tömegű ellenőrző mérésrel állandóan figyelemmel kísérhessék és így állandó értéken tarthassák is. Ez az oka annak, hogy ma már »merik« az izzólámpa teljesítményét is jelezni.

tartását illetőleg csaknem kifogástalan volt. Tudomásunk szerint, szakmánkban csak egyetlen bántó jelenség volt és pedig a *Turán* izzólámpagyár kereskedő ellenes magatartása. Ugyanis *Turán* kiállításán egy nagy táblát helyeztél el: *3 drb. izzólámpa 4 pengő.* Nem volt kiírva, hogy milyen fogyasztású, így a vevő azt hitte volna, hogy tetszés szerinti. Érdeklődésünkre megtudtuk, hogy 15—25—40 watt fogyasztású lámpák közül lehet választani. Már pedig a 40 wattos *Turán* lámpa kereskedői ára 1,25, így a kereskedő képtelen a szállító gyárral konkurálni. Több kartársunktól hallottuk, hogy ennek az eljárásnak konzekvenciáit a maguk részéről le fogják vonni.

Ezen a vásáron immár harmadikban vesznek részt együttes megjelenésben a rádiókészülékgyárak, hogy ezáltal a rádió jelentőségét jobban ki tudják domborítani. Egymás mellett négy fülkében, minden fülkében egy-két készülék — az idei legújabb típusok. A négy gyár kiállításán, a *Telefongyár* rádiót nem állított ki, *Telefunkent* kivéve, új típust nem láttunk. *Telefunken* egy négycsöves váltóáramú készüléket mutatott be, melyet gyártani fognak. A négycsöves — természetesen transzponáló — sok ujat mutat. Uj szerű a skálája: egy nagy táblán fel vannak tüntetve a legfontosabb európai adók országok szerinti elrendezésben — mind egyszerre látható — és a hangolással egyidejűleg egy

függőleges fonal vonul végig a skála előtt, mely a behangolt állomás nevének egy megvastagított betűjét fedi. A hangolás optikai, mint az Orion 7243, csak hogy itt a műszer mutatója a skála felső részén mozog.

A nagy kiállítási csarnokban messze kiemelkedik az *Egyesült Izzó* pavilonja. Egy hat-hét méter magas kézmutatja az izzólámpán a lumenjelzést. Egy Tungsram fotométer, mely két izzólámpa fényteltjesítményének összehasonlítására szolgál, egy hatalmas árammérő a fogyasztást és egy tükrös galvanométer regisztrálja a fo-

Ujdonságok

E 88 Orros forgatógomb hullámátváltókhoz I. II. III. jelzéssel ellátva.

E 79 Forgatógomb fémbeittel, 6^m/_m lyukfúratral.

ELBE ELEKTRO-RÁDIO

Bp. VI. Ó-ucca 44. Telefon: 293—06.

Norris Szelektor tekercs 30^m/_m átmérőjű műanyag hengeren, három csavarral leerősíthető táppal, beágyazott 1—12-ig számozással ellátott kivezetésszel. Különböző színekben. Nagyobb megrendelésnél cégjelzéssel. Tekercstest külön is kapható.

Kratochvíl Albert mérnök és Társai
VI. Ó-ucca 14. Telefon: 170—35.

Rádiódobozok minden nagyságban kb. 60 típus állandóan raktáron. Rendelésre különleges kivitelben is. 2-1-es már P. 280-tól.

Szolid áraink mellett, figyelje a munka minőségét **ATLASZ rádiódoboz üzem**
VII. Almássy-tér 13. Telefon: 411—97.

KOLLER bronzcsillargyár Telefon: Budapest, Dobozi-u. 51 J. 31-3-37

1934. évi új modellek. — Tömegcikkék. — Nikkelezések. Bér munka. Használt csillárok átalakítása, felújítása az összes galvanizált színekben, ezüst, arany vagy bármely „Duco” festékdíszítéssel.

tóáramot. Egy vitrin, s egy augion cső és kész az egész kiállítás, mely a maga egyszerűségében emelkedik ki környezetéből a legjobban. A bemutatott méréseket nagy tömeg nézte végig és dicsőletére válik a bemutató tisztviselőnek, hogy nem volt hajlandó megnevezni a Tungstram lámpával összehasonlított márkát.

Hajós és Szántó a már jól ismert cikkeim kívül bemutat új dugós automata biztosítót, hőszugárzós ventilátort, törpe tűzhelyet, bakelitházás hajszárítót stb.

Hoppecke és Tudor jól ismert akkumulátorokkal jelentek meg. *Vilducia* vízfórraló rudat, *Magyar Elektro Művek* kis és nagy típusú tűzhelyeket, nagy fogvasztású (800—1200 watt) főzőlapokat mutat be.

Ganz és Társa fiülkájében a Ganz-Jendrassik Diesel motor dominál, mint újdonságot az *FIR* jelű háromfázisú rövidrezárt motort mutatja be. Elektromotorokat még a *Kramer Testvérek*, kismotorokat *Frommer József* állítottak ki.

A *Telefongyár* csónak motorokkal, gyújtógyertyákkal, mozi gépekkel stb. szerepelt. *Lampart* kádadat, petróleumfűzőket és csillárokat, *Székelly Pál* a Kristály lemezeket; *Meteor*, *Spitz Simon* csillárokat; *Pála Elemgyár* a jól ismert száraz elemeken kívül most mutatja be először a Vásár keretében új üzletágát a kémiai ipart. Láttunk fiülkájében antracéntintát, kékítőt, gépolajat, gumiragasztót, légyfogyót, fém tisztítót és a *Lumex* vibráló transzparenst, gyártmányai *Tigris* és *Maczó* védjegyet viselnek.

Turán izzólámpáin kívül higanykapcsolókat, neon alakokat stb. állí-

tott ki.

Lorschy Henrik új cikkei: nyomógombos bakelit falifoglatat, *Hebe* futóritlámpa, új típusu porcellán világítók, új típusu vízmentes fali és mennyezet armaturák, *Antigon* vezetékhez való bakelit szerelvények, fémházas tükör reflektorok, állatkábitó készülék, kovacsütőfűvők stb.

Iskolaművek r.-t. ragasztás nélküli papirkonaszt és régi cikkeit, *Arborit* ugyancsak régi bakelit cikkeit állítja ki.

Kemény Róbert luxus rádiókkal; *Odeon* az átalakított TRT akciókészü-

lékekkel; *Gutfreund Dezső* zseblámpa-tokjaival; *Maxwell* egy 3-as reflexszuperrel, *Reich Miklós* ismert cikkeivel; *Sternberg* amatőr gramofonfelvevővel; *Fuchs Róbert* 2 csöves dinamikus készülékkel szerepelnek.

Barta és Társa zárt kivitelű fajanszháza épített neon villámhárítót, hőkérelletéssel működő automata dugós biztosítékot, 3 csöves hangszórós legkisebb méretű portable rádiót; *Bodnár Jenő* ismert cikkeit mutatta be.

Kadelburger Ernő új elgondolása keretben mutatta be csillárjait és rádiókészületeit.

Az ipar köréből

Norris-szelektor tekercestest

A rádió állomások szaporodásával mindinkább előtérbe lép a szelektivitás kérdése, mely lehetővé teszi, hogy a sűrűn egymás mellett levő állomásokat zavartalanul hallgathassuk.

A nagyfokú szelektivitás azonban legalább 2—3 hangolt kört kíván, aminek többszörös forgók esetében igen precíz tekercestest szükségesek. Rendkívül fontos, hogy a használt tekercestesteknek, úgy az önindukciója, valamint önkapacitása, tehát a tekercestest átmérője, hossza, menetszáma és használt huzal tökéletesen azonos legyen. Ezen esetben ugyanis, ha a többszörös forgó precíz kivitelű és a vezetékek kapacitása nem nagy, úgy minden külön fáradságos behangolás nélkül a skálán egyenletesen jönnek az állomások, ami meg nem felelő tekercestestekkel majdnem elérhetetlen.

Mindenen kívánalmaknak legjobban megfelelnek a legújabbban megjelent

Norris tekercestestek, amelyek tökéletesen egyforma átmérőjükkel, precíz mérettelkel lehetővé teszik a nagyfokú szelektivitás elérését.

A Norris tekercestestek tiszta (papír alapanyag nélküli) kemény anyagból készülnek és a tekercestest, mint az ábrán látható, könnyen szerelhető talpon nyugszik. Minden tekercestest *számozott forraszcsovesban* végződik, mely a szerelést egyszerűvé és *könnyen áttekinthetővé* teszi.

A tekercestest következtében a tekercestest teljesen szilárdan és mindig merőlegesen áll az alaplapra, ami az árnyékolásnál igen fontos, mert a jobbra-balra dülő tekercestestek közelebb, vagy távolabb kerülnek az árnyékoló serleg falához, ami a tekercestest elhangolódását, vagyis a szelektivitás és hangerő leromlását okozza.

A tekercestest úgy középfrekvenciára, valamint minden hullámhosszra készülnek. A tekercestest külön is kapható.

Egyesületi közlemények

1934. évi Magyar Rádió Hétfő

E hó elején a Postavezérgazgatóság összehívta a rádió érdekeltségűek képviselőit, hogy meghallgassa a decemberben lefolyt első *Magyar Rádió Hétfő* kapcsolatos véleményüket és tapasztalataikat. Az értekezlet egyhanguan megállapította, hogy az 1933. évi tapasztalatok alapján feltétlenül szükséges a *Magyar Rádió Hétfő* évről-évre való megrendezése. Az értekezlet — melyen Egyesületünket Pór Ernő, a rádiószakosztály elnöke képviselte — elhatározta, hogy a nagyszabású — az előző évinél sokkal szélesebb körű — propaganda-előkészítéséhez azonnal hozzáférést kíván. Minden érdekelt fél — Egyesületünk is — kiveszi részét az intenzív munkában. Ez évben a vidéket erősen

be fogják kapcsolni a propagandába. Kívánatos, hogy vidéki kartársaink ebben a munkában erélyesen támogassanak benünket.

A párhuzamos műsor

Az eddigi tapasztalatok szerint a reléállomások nem váltották be azokat a reményeket, melyeket egyesek hozzáfűztek. Így a *Stúdió* és a *Posta* elhatározták, hogy a reléhálózat további kiépítésétől elállanak és helyette a lakitegyi 20 kw-os adó energiáját felhasználják 75 kw-ra. A 75 kw-os adó Budapest II. műsorát fogja szétsugározni 834 méteren. Mivel a hosszabb hullámok fadingsmentes zónája sokkal tágabb, mint a rövidebb hullámoké, el lehet érni, hogy a kiépítendő második óriásadót a mai Magyaror-

szág csaknem egész területén kifogástalanul lehet majd kisebb készülékkel is venni. Az új adó elkészülte után meg lehet oldani a teljesen egyenrangú párhuzamos műsort.

A centrálék szekunder-szerelése

Egyesületünk fennállása óta folytatott munkájának egyik gyümölcse érem van. Állandó panaszaink a centrálék egészségtelen konkurrenciája ellen egyelőre azt eredményezte, hogy a kereskedelemügyi miniszter anketót hívott össze. Ezen az anketán az ipar, a kereskedelem képviselői és az *Melmosz* igazgatója: Haidegger Ernő dr. vettek részt. Az a nézet alakult ki, hogy a centráléknek nem szabad közvetlenül más üzleti tevékenységet kifejteni, mint áramot eladni.

Ez ügyben az ankétet megelőző utolsó beadványunkban a miniszter-től a következőket kértük:

»...Kegyeskedjék sürgős és soron-kívüli intézkedés útján elrendelni, hogy az üzemek kizárólag az utcai vezeték hálózat és árammérő órával kapcsolatos villamossági szerelőmunkálatokat végezzenek, de haladéktalanul szüntessék meg a villamossági cikkek árusítását és az u. n. szekun-dér-szerelést.

Amennyiben pedig az elektromos áram fogyasztásának emelését előzve, a fogyasztók részére vasalót, fűtőtes-tet, vagy más hasonló nagyobb, ál-landó fogyasztású készüléket propa-ganda áron és fizetési feltétellel mel-lelt olajtanak elhelyezni, úgy azt se tegyék közvetlenül, hanem vonják be ezen árcioba a helybeli kisiparoso-kat és kereskedőket, mert az eddigi saját üzemben gyakorolt ténykedés, bár egyrészt az elektromosáram ál-talános fogyasztásának elterjesztését nagy mértékben szolgálja és így csak üdvözölhető, de másrészt kárhözot-tunk kell azt, hogy ezen cikkeket oly áron és fizetési feltétellel mellett hoz-zák forgalomba, mellyel a kereske-delem versenyezni nem képes, mivel az olcsó áraknál előálló veszteségért nem áll módjában az áramfogyasztási számlával kárpótolnia magát.

A megrendelések gyűjtését szabá-lyozó 1900. évi 25. t.-c. tárgyában Thöry államtitkár ur öméltségánál tartott értekezleten, illetve az ezt kö-velő értekezleteken arról is értesül-tünk, hogy Nagyméltóságod bölcs-rezése alatt álló minisztérium illeté-kes osztálya olyértelmű rendelkezés kibocsátását helyezte kilátásba, mely a fennálló törvény értelmében eljá-rásra utasítja a közüzemeket, mely szerint a villamos szerelőipar kifeje-zetten kézműves kisipar lévén, a kö-züzetek tulajdonában lévő telepek vil-lamszerelési belső berendezéseket (sze-kundér szereléseket) kizárólag kisipa-rosokkal végeztessenek.

Végtelen örömmel üdvözöltük és üdvözöljük ezen tervezett intézkedést és ezután is kérjük Nagyméltóságodat, hogy ezen rendelkezés kiadását mi-előbb eszközölni kegyeskedjék...

A kiadandó rendelet elkészültéig is a Melmosz útján arra kértük a cent-rálékát, hogy már most is hagyják abba a szekundárszerelést és az ily-nemű munkákat kizárólag kisiparo-sokkal végeztessék. Erre a levelünkre ezideig még választ nem kaptunk, ámbar ilyenirányu szóbeli ígéretét a ve-zelőségnek már bírjuk.

A fővárosi községi műszer-üzem és a villanszerelő munkálatok

Évek óta tanácskoznak a közüze-mek káros munkájáról. Évek óta ad ki a minisztérium oly irányu rendel-kezéseket, hogy a közüzemek ne esi-náljanak — ha létjogosultságuk egyébként meg is van — az iparnak konkurrenciát. A fővárosi műszer-üzem mégis végez tovább is villany-szerelő munkát, nemcsak karbantartja berendezéseit, hanem bővíti is. A köz-zelmultban szakmai ipartestületünk nagynevű elnöke, Dembitz Gyula m. kir. kormányfőtanácsos interveniált ez ügyben és tudomásunk szerint hatá-rozott ígéretet is kapott a műszer-üzem konkurrenciájának beszünteté-sére vonatkozólag. Már-már azt hit-tük, hogy ezzel az ügy véglegesen elintéződött... És az elmúlt napok-ban arról nyertünk értesítést, hogy a műszerüzem változatlanul folytatja ed-digi munkáját. Reményünk van arra mégis, hogy egyesült erővel sikerül rövid időn belül e kérdést véglegesen levenni a napirendről.

Kiadja :

A Rádió-Villamossági Kereskedők és Kisiparosok Országos Egyesülete
Kiadóhivatal : VI. Nagymező-u. 31.

Küldjük be tagsági díjainkat!

A TISZTA KIVETELI KULCSA

PHILIPS

SZUPERPCSŐ!

benzáth